

Sažetak o pravima roditelja

Ovo je **veoma kratak sažetak** vaših prava. Kako bismo bili sigurni da imate potpuno objašnjenje vaših prava, dobićete primjerak **Priručnika roditeljima za postupak zaštite prava (Prava roditelja u specijalnom obrazovanju)** bar jednom svake školske godine. Osim toga, mora vam se dati primjerak (1) nakon početnog upućivanja ili vašeg zahtjeva za procjenu vašeg djeteta, (2) nakon što predate prvu žalbu po zakonom propisanom postupku ili prvu žalbi državi u toj školskoj godini; i (3) kad god se donese odluka o preduzimanju disciplinske mjere koja čini promjenu rasporeda vašeg djeteta. Takođe dobijate primjerak postupka za zaštitu prava kad god ga zatražite. Osim vaših prava, **Priručnik roditeljima za postupak zaštite prava** navodi izvore pomoći roditeljima i definiše posebna pravila vezana za disciplinu učenika.

Ovaj sažetak je namijenjen vama kao pomoć i **nije** zamjena **Priručnika roditeljima roditelje za postupak zaštite prava**. Ako postoje bilo kakve razlike između **Priručnika roditeljima za postupak zaštite prava** i ovog sažetka, primjenjivaće se informacije i smjernice iz **Priručnika roditeljima za postupak zaštite prava**.

Okrug kome pripada javna škola i obrazovna agencija za područje imaju odgovornost, za svako dijete sa hendikepom kome je potrebno specijalno obrazovanje, da pruže besplatno i odgovarajuće javno obrazovanje u najmanje restriktivnom okruženju.

Besplatno i odgovarajuće javno obrazovanje (FAPE). *Besplatno (free)* znači da se usluge iz specijalnog obrazovanja pružaju roditeljima besplatno. Moguće je da će vam biti naplaćivane iste naknade za opšte obrazovanje koje plaćaju i drugi roditelji, kao što su naknade za vanškolske aktivnosti ili naknade za laboratoriju. *Odgovarajuće (appropriate)* znači da program za vaše dijete mora obezbijediti pravu vrstu usluga na osnovu potreba vašeg djeteta i dovoljno usluga kako bi vaše dijete imalo obrazovnu korist od toga. *Obrazovna korist (educational benefit)* je širok pojam koji uključuje pristup i napredak u opštem obrazovnom nastavnom programu koji se koristi za svu djecu, pristup istim aktivnostima i školskoj sredini kao i djeci koja nemaju hendikep i napredak u pravcu pojedinačnih ciljeva postavljenih konkretno za svako dijete.

Najmanje restriktivno okruženje (LRE). Vaše dijete će pohađati nastavu, učestvovati u neakademske i vanškolske aktivnostima i primati usluge zajedno sa djecom koja nemaju hendikep u maksimalnoj mogućoj mjeri.

Prava roditelja. FAPE i LRE vašeg djeteta su zaštićeni pravima koja vi imate kao roditelji. Ta roditeljska prava se nazivaju postupkom zaštite prava i ona obezbjeđuju da vi imate važnu ulogu u planiranju i odlučivanju za vaše dijete. Taj postupak zaštite prava uključuje:

Prava na učestvovanje:

- (1) Imate pravo da date informacije za procjenu vašeg djeteta,
- (2) Imate pravo da budete član bilo koje grupe koja donosi odluke u vezi sa obrazovnim rasporedom vašeg djeteta, i
- (3) Imate pravo da učestvujete u sastancima vezanim za identifikaciju, procjenu, obrazovni raspored i pružanje FAPE-a vašem djetetu.

Prava na obavještanje:

- (1) Imate pravo da budete obavještavani na blagovremen način o sastancima u vezi sa identifikacijom, procjenom, obrazovnim rasporedom i pružanjem FAPE-a vašem djetetu,
- (2) Imate pravo da bude obaviješteni o bilo kojoj predloženoj promjeni identifikacije, procjene, obrazovnog rasporeda i pružanja FAPE-a vašem djetetu,
- (3) Imate pravo da bude obaviješteni o bilo kojem odbijanju od strane škole ili AEA da izvrši promjene koje ste vi zahtijevali u identifikaciji, procjeni, obrazovnom rasporedu i pružanju FAPE-a vašem djetetu, i
- (4) Imate pravo da primete obavještenja na način i na jeziku koji razumijete.

Prava na pristanak:

- (1) Imate pravo da date ili odbijete pristanak na procjenu u pogledu toga da li vaše dijete ispunjava kriterije za usluge specijalnog obrazovanja,
- (2) Imate pravo da date ili da odbijete pristanak na ponovnu procjenu vašeg djeteta, i
- (3) Imate pravo da date ili da odbijete pristanak za početno raspoređivanje vašeg djeteta u specijalno obrazovanje.
- (4) Imate pravo da odbijete pristanak za nastavak specijalnog obrazovanja vašeg djeteta i povezanih usluga. To se mora učiniti u pisanoj formi.

Pristanak na procjenu možete povući prije nego što se procjena završi. Pristanak na početni raspored možete povući prije nego što se uradi raspored.

Prava na evidenciju:

- (1) Imate pravo da pregledate obrazovnu evidenciju,
- (2) Imate pravo da tražite da evidencija bude izmijenjena ako smatrate da je evidencija neispravna ili netačna, i
- (3) U mnogim okolnostima, imate pravo da date vaš pristanak prije no što se evidencija stavi na uvid drugim agencijama ili osobama. Stavljanje na uvid evidencije bez vašeg pristanka je dozvoljeno po zakonu samo u određenim okolnostima, kao što su nekoj drugoj školi u koju učenik prelazi, kao reakcija na hitni zdravstveni ili sigurnosni slučaj, revizorima, ili kako bi se ispoštovao sudski nalog ili sudski poziv.

Pravo na nezavisnu obrazovnu procjenu: Imate pravo da tražite besplatnu nezavisnu procjenu ako se ne slažete sa procjenom koju je izvršila škola i AEA.

Prava na rješavanje sporova:

Imate pravo da **tražite posredovanje** u sporu. AEA-i iz Iowe obučavaju fasilitatore za rješavanje sporova koji mogu pomoći kod rješavanja sporova za bilo koje pitanje. Ministarstvo obrazovanja Iowe takođe može obezbijediti medijatora za pitanja specijalnog obrazovanja. Posredovanja za specijalno obrazovanje se takođe nazivaju Pred-žalbenim konferencijama. Sastanci za posredovanja pružaju priliku roditeljima i školi ili područnoj obrazovnoj agenciji (AEA) da riješi neslaganja u saradnji sa i uz pomoć obučenog medijatora.

Imate pravo da **tražite saslušanje po zakonom određenom postupku** ako neslaganje sa identifikacijom, procjenom, obrazovnim rasporedom ili pružanjem FAPE-a vašem djetetu ne budu riješeni na neki drugi način. Zahtjevi se moraju predati u roku od dvije godine od momenta kada je škola ili AEA izvršila radnju koja je dovela do neslaganja. Ako tražite saslušanje, biće vam ponuđen, od strane škole vašeg djeteta ili AEA, sastanak za rješavanje spora i Ministarstvo obrazovanja Iowe će vam ponuditi pred-žalbenu konferenciju. Kao i kod sastanaka za posredovanje, sastanak za rješavanje ili pred-žalbena konferencija pruža mogućnost vama i školskom okrugu ili obrazovnoj agenciji za područje da riješite neslaganje. Saslušanjem po zakonskom postupku predsjedava nepristrasni administrativni sudija koji saslušava obe strane, pregleda dokaze i donosi odluku. Na odluke u saslušanju po zakonom utvrđenom postupku može se uložiti žalba sudovima.

U većini slučajeva, nakon što ste zatražili pred-žalbenu saslušanje ili saslušanje po zakonom utvrđenom postupku, raspored vašeg djeteta ne može biti promijenjen bez vašeg odobrenja, sve dok se spor ne riješi. Na ovo pravilo o „zadržavanju statusa quo“ postoji izuzetak kada kršenje kodeksa ponašanja uključuje oružje, droge ili ozbiljnu tjelesnu povredu. U tom slučaju, učenikov raspored može biti promijenjen u međuvremenu iz sigurnosnih razloga.

Imate pravo da **podnesete zahtjev na državnom nivou** ako smatrate da su prekršeni zakon, propis ili uredba o specijalnom obrazovanju. Žalbe se moraju uložiti u roku od jedne godine od navedenog kršenja. Žalbe istražuje Ministarstvo obrazovanja Iowe o čemu sastavlja pisani izvještaj.

Prava na povrat sredstava: U određenim okolnostima, roditelji imaju pravo na povrat sredstava koje su utrošili na primjer, na provizije advokatima ili troškove privatnih škola. Za više informacija pogledajte **Priručnik roditeljima za postupak zaštite prava**.

Prenos prava. Prenos roditeljskih prava na učenika sa hendikepom pri njegovom/njenom punoljetstvu, osim ako roditelj(i) ili neko drugi ne preduzme potrebne zakonske korake kako bi postao zakonski staratelj mladića(djevojke). U Iowi, doba punoljetstva za učenika je ili na učenikov 18-ti rođendan, datum vjenčanja učenika koji nije navršio 18 godina ili kada student koji nije navršio 18 godina bude zatvoren u popravni dom za odrasle ili maloljetnike, državni ili lokalni.

Zapamtite, ovo je **veoma kratak sažetak** vaših prava. Pogledajte **Priručnik roditeljima za postupak zaštite prava** radi kompletnih i detaljnih informacija.

